

COMPUTABLE

LEADERSHIP IN TECHNOLOGY

JAARGANG 48 #4
APRIL 2015

PARELTJES
AFAS SOFTWARE

AEGON:
**HCL VERSNELT
INNOVATIE MET
ONTWIKKELSTUDIO**

LOTTE DE BRUIJN,
DIRECTEUR NEDERLAND ICT

**EINDGEBRUIKER
WORDT** 'ICT STUWT
ECONOMISCHE GROEI'
ICT-LEVERANCIER

DOSSIER
DATACENTERS
TRENDS ~ INNOVATIE
PAGINA 21

22 DE VOORDELEN VAN
NEDERLANDSE DATACENTERS

26 AMC EN VUMC BRENGEN EPD
ONDER BIJ TELECITY

29 DOORGEELICHT: HERO KLAAR
VOOR VDI MET NUTANIX

34 GESIGNALEERD: REMOTE DATACENTERS

36 ONDERZOEK DATACENTERS: ENERGIE-
VERBRUIK STAAT NIET OP NETVLIES

40 OPINIE: DE IT-INFRASTRUCTUUR
VAN DE TOEKOMST

44 COLUMN VAN RENÉ VELDWIJK

21 DOSSIER DATACENTERS

50 PARELTJES:
AFAS SOFTWARE

46 HOOFDPIJNDOSSIER STIPP

Marion Hagens over tegenstrijdigheden in gerechtelijke uitspraken.

48 MARKT IN KAART

Start-ups in trek bij investeerders.

50 PARELTJES: AFAS SOFTWARE

Familiebedrijf met een roeping.

54 ANALYSE

De ict-voordelen door de inzet van autisten.

56 BUSINESSADVIES

Zo ontwikkel je soft skills bij outsourcing.

58 COLUMN: JACOB SPOELSTRA

Afwegingen om wel of niet uit te besteden.

: AFAS SOFTWARE

FAMILIEBEDRIJF MET EEN ROEPING

PARELTJES SUCCESBEDRIJVEN

In deze serie worden bedrijven geportretteerd die een opvallende rol hebben gespeeld of nog spelen in de Nederlandse ict-wereld.

Nu de nodige grote Nederlandse bedrijfssoftwareleveranciers zijn overgenomen door buitenlandse partijen en investeerders staat Afas Software nog fier overeind als 'Hollandse waar'. De bijna twintig jaar oude softwareleverancier voor het mkb afficheert zich tegenwoordig ook als familiebedrijf, al was dat bij de verzelfstandiging uit Raet in 1996 niet de opzet. Bijzonder is dat de oudste sporen terug gaan tot de jaren veertig van de vorige eeuw.

TEKST: RIK SANDERS BEELD: SHUTTERSTOCK

Hoewel het bedrijf sinds jaar en dag met zijn hoofdkantoor in Leusden zit, wordt Afas vaak gelinkt aan Alkmaar. Sinds augustus 2010 is het softwarebedrijf namelijk hoofdsponsor van eredivisieclub AZ (Alkmaar/Zaanstreek) uit de kaasstad. Met de sponsoring van de voetbalclub wil Afas zijn nationale naamsbekendheid uitbreiden. Bovendien, schrijft het bedrijf op zijn website, 'staat AZ bij veel mensen bekend als een sympathieke club. AZ en Afas staan voor aanvallen, ambitie en het uitgaan van eigen kracht.' Dat de sponsoring ook bedoeld is om voetbalclubs als klanten voor de bedrijfssoftware binnen te halen, past natuurlijk goed bij dit motto. Met de software van

Afas kunnen clubs hun administratieve processen efficiënter afhandelen en dagelijks inzicht krijgen in hun vaak broze financiële situatie. De sponsoring en het motto zijn sprekend voor het zelfvertrouwen waarmee het softwarebedrijf sinds 1996 op de markt opereert. Afas presenteert elk jaar keer op keer mooie rapportcijfers: in het meest recente boekjaar 2014 stegen omzet en winst opnieuw, naar respectievelijk 79,6 miljoen euro en 25 miljoen euro. Het bedrijf, waar ruim driehonderd man werken, verwacht in 2015 wederom een omzetgroei van zo'n 12 procent. Het behoort al een aantal jaren tot de top 100 grootste Europese softwarebedrijven, waar het stabiel rond de tachtigste plek bivakkeert (volgens de Truffle 100).

Afas levert bedrijfssoftware, inclusief een volledige oplossing voor enterprise resource planning (erp), voor het midden- en kleinbedrijf (mkb) en is sterk in onder meer de accountancy, het onderwijs, de zorgsector, de handel, het stichting- en verenigingswezen en industriële bakkerijen. Daarnaast boekt het bedrijf succes met zijn pakket voor personeelsinformatie en salarisadministratie. Sinds 2011 is Afas ook actief onder de naam Afas Personal op de consumentenmarkt door de overname van Yunoo, een leverancier van online huishoudboekje aan huishoudens.

ABN EN PHILIPS

De start van het bedrijf Afas is in 1996, wanneer Ton van der Veldt de logistieke en financiële softwareactiviteiten van automatiseerder Raet via een management buyout verzelfstandigt. Dat doet hij met steun van een goede klant van hem, Piet Mars van administratie- en advieskantoor Marshoek die

DE SPONSOR

Afas is als hoofdsponsor van AZ tevens naamgever van het voetbalstadion en het nog te realiseren nieuwe trainingscomplex in Zaanstad. Ook is het softwarebedrijf sinds 2014 shirtsponsor van de Belgische Eersteklasser KV Mechelen. Daarnaast treedt het bedrijf op als sponsor van de AFAS Tennis Classics en het AFAS Circustheater.

gelooft in de missie van Van der Veldt om Afas uit te bouwen tot een leverancier van geïntegreerde administratieve bedrijfssoftware, makkelijk in gebruik en aanpasbaar.

Hoewel dit Nederlandse softwarebedrijf niet tot de eerste generatie 'pakkettenbouwers' uit het begin van de jaren tachtig behoort, zoals Unit4, Grote Beer en Exact, kent Afas wel een lange voorgeschiedenis. Die ligt voor een belangrijk deel bij het in 1962 opgerichte computerservicebureau Algemeen RekenCentrum (ARC) uit Amstelveen. Dat bureau is op zijn beurt weer een voortzetting van het Bureau Mechanische Administratie, dat eind jaren veertig het licht ziet.

Van der Veldt komt op 1 januari 1974 in dienst bij ARC. Hij heeft de detailhandeldagschool gevolgd. Zijn broer is computeroperator bij de Amsterdamse Bijenkorf en neemt hem een keer mee op een nachtdienst. Dat vindt hij leuk werk en Van der Veldt vindt daarna emplooi als computeroperator bij Boek en Plaat die IBM-mainframes gebruikt voor de administratie van abonnementen. Daarna stapt hij over naar ARC dat op dat moment in handen is van Philips en Algemene Bank Nederland (ABN), waarvoor ARC de loonverwerking doet. Het computerservicebureau heeft een poot maatwerksoftware en een poot standaardsoftware. Maatwerk is voor individuele bedrijven: het gaat om het verzorgen van factureringsoplossingen en voorraadoplossingen. De klanten leveren data aan. Die komen binnen op ponsdocumenten of paper tapes; de verwerking vindt daarna plaats via verschillende invoermedia op mainframes van IBM én Philips (saillant detail: het huidige hoofdkantoor van Afas in Leusden staat in de Philipsstraat).

ARC heeft de broncode voor de standaardpakketten uit Duitsland gehaald. Iets wat vaker gebeurt in die tijd, omdat Duitsland vergelijkbare boekhoudregels kent als Nederland en verder is in de pakketontwikkeling. Ook de pakketten van concurrent Centraal Beheer Automatisering zijn bijvoorbeeld van Duitse oorsprong. ARC heeft het loonpakket Brunet (Brutonetto) en Beis (Bedrijfs-Economisch Informatiesysteem), een financieel pakket voor de boekhouding.

COMPLEXE MAINFRAMES

Bij ARC komt Van der Veldt vrij snel aan de klantenkant terecht en begeleidt hij implementaties. Hem valt al snel de klantvriendelijkheid van de mainframes op. Het doorgeven van mutaties is complex, het werken er op verloopt traag en klanten krijgen hun gegevens laat. Hij raakt geïnteresseerd in de manieren waarop je dit soort processen kunt verbeteren om uiteindelijk zo goed mogelijk in klantbehoeften te kunnen voorzien. De opkomst van de minicomputer, waarbij de apparatuur bij klanten kunnen worden neergezet en waarvoor ARC eigen programma's gaat schrijven, is in zijn ogen een stap in de goede richting. Maar de apparatuur is kostbaar en veel (kleinere) klanten schrikken toch terug van hardware in huis. De entree van de pc vanaf 1981 zorgt uiteindelijk wel voor een automatiseringsdoorbraak bij het mkb. Van der Veldt, inmiddels opgeklommen tot manager Beis en Brunet, beschouwt de pc als een geschikte vervanger voor het omslachtige mainframe. Maar ARC en later Raet zijn computerservicebureaus die vanuit hun bedrijfscultuur moeite hebben het mainframe los te laten. De pc wordt wel binnengehaald, maar dan vooral als vastleggingsapparatuur voor het invoeren van informatie op het mainframe. De directie, bang voor omzetverlies, ziet het niet zitten om een personeelsinformatiesysteem voor de pc te ontwikkelen; Van der Veldt, overtuigd van de mogelijkheden die er voor standalone pc-oplossingen liggen, laat toch een versie ontwikkelen, met hulp van het softwarebedrijfje ICS uit Nijkerk. De directie ziet het oogluikend toe maar is ook onder de indruk van het succes van ARC PersoneelsAdministratieSysteem (APAS) op de markt. Van der Veldt wordt manager van de pc-tak. Dat betekent echter niet dat hij alle ruimte krijgt om een eigen loonadministratie- en een financieel pakket te ontwikkelen, naast de vastleggingspakketten Brunet PC en Beis PC. Dat vindt de directie toch een brug te ver. Van der Veldt sluit vervolgens een dealerovereenkomst met Windgassen Software uit Veghel die over het pc-pakket Travers beschikt. Op deze manier kan hij zijn pc-klanten toch breder bedienen. Wat later stuit hij op CSN, een Zaanse softwaremaker die het pc-standaardpakket Multirecord voert met daarbij de mogelijkheid tot maatwerk-koppelingen. Van der Veldt spreekt met CSN af dat ARC de broncode mag gebruiken voor de doorontwikkeling van een

DE MARKT

Klanten lopen uiteen van advieskantoor Twijnstra Gudde, accountant- en advieskantoor Deloitte, verzekeraar VvAA, supermarkketen Dirk, vervoersmaatschappijen Connexion, Arriva en Veolia, vrachtwagenfabrikant Scania, beveiligingsbedrijf Securitas, Centrum voor Indicatiezorg (CIZ), Woningcorporatie Ymere, FC Utrecht en de Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs tot aan het Leger des Heils én Madurodam. Voor het attractiepark heeft Afas de (e)HRM/Payroll-oplossing geleverd. Met de software kunnen werknemers van de miniatuurstad allerhande personeelszaken zelf kunnen regelen via een digitaal portaal. Afas is zelf ook te zien in Madurodam.

eigen financieel administratiesysteem op basis van Dos. Dat wordt AFAS: ARC's Financieel AdministratieSysteem.

RAET EN AFAS

ARC is sinds 1978 volledig eigendom van ABN, nadat Philips zijn aandeel van 50 procent aan de bank heeft verkocht. In 1988 wordt ARC door Raet overgenomen, dat niet veel later ook ARC's naaste concurrent Centraal Beheer Automatisering inlijft. Ook CSN komt, in juli 1991, in handen van de Arnhemse automatiseerder. In 1995 komt Raet in handen van Getronics én Roccade; een jaar later neemt Getronics alsnog de aandelen van Roccade over. Raet kiest er vervolgens voor om zich volledig te richten op mainframe-serviceverlening en loonverwerking en de pakketsoftware en -ontwikkeling af te stoten. Hoewel er diverse kapers op de kust zijn, waaronder Unit4, weet Van der Veldt met steun van Piet Mars een management buyout te bewerkstelligen voor de AS/400-producten op de minicomputers en bijna alle pc-producten. Het zijn de producten uit de 'oude' ARC/Afas-stal; de software van Centraal Beheer Automatisering heeft Van der Veldt in de Raet-tijd uitgefaseerd. Het nieuwe bedrijf krijgt de naam Afas mee, waarvan de betekenis wordt veranderd in 'Applications For Administrative Solutions'. Van der Veldt laat zich inspireren door het succes van Exact, dat onder eigen naam een sterk productportfolio in de markt heeft gezet. Afas maakt een vliegende start met direct 48 medewerkers en 4200 klanten, waaronder vijfhonderd accountantskantoren.

‘Vanaf dag één van de verzelfstandiging hadden we eigenlijk geen bank meer nodig. We konden de investeringen bekostigen uit de opbrengsten uit licenties en uit nieuwe verkopen. We straalden uit dat we gek zijn van mooie software. En dat slaat over op je klanten’, vertelt hij in een interview met *Computable* uit 2007.

Het enige product dat nog ontbreekt, om een geïntegreerde administratieve bedrijfssoftwarelijst te kunnen aanbieden, is een loonverwerkingsoplossing. Bij de oorspronkelijk deal met Raet zit de loonsoftware op de pc er niet bij. Van der Veldt gaat een half jaar later weer met de directie praten en weet ze ervan te overtuigen dat het pc-pakket niet bij het mainframebedrijf op zijn plek is en beter aan Afas kan worden overgedaan. De directieleden beseffen dan niet dat Afas hiermee in de jaren erna uitgroeit tot een grote concurrent van Raet.

WINDOWS EN NOVELL

Afas bouwt in de tweede helft van de jaren ‘90 verder aan zijn productlijn. Daarbij besluit het bedrijf te stoppen met het ontwikkelen van de te kleinschalige softwareproducten voor de AS/400 IBM-minicomputers. Bovendien wil Van der Veldt onder het juk van IBM vandaan, dat sterk bepaalt welke leveranciers in welke branches mogen opereren. Afas zet al zijn geld in op de pc en kiest al vroeg voor Microsoft Windows als platform waarmee het zijn producten wil integreren. Die keuze valt heel goed uit, waarbij ook meespeelt dat Novell met zijn software zorgt dat pc’s aan elkaar te koppelen zijn tot een netwerk. Dat zorgt voor de

DE VISIE

In 2004 benoemen Afas-oprichters Ton van der Veldt en Piet Mars hun visie op automatisering met de term ‘ondernemingsprocesbeheer’ en de architectuur ANTA: Afas New Technology Architecture. Een van hun standpunten, verwoord in het boek ‘De kunst van succesvol ondernemen’ (inmiddels al zesde druk; verkrijgbaar via www.afas.nl), is dat de meeste bedrijfssoftware veel te veel regels code bevat omdat alles uitgeprogrammeerd wordt. Hun aanpak: maak ‘definities’. Nog voordat er één regel code geprogrammeerd wordt, geven de productmanagers bij Afas aan hoe een applicatie zich moet gedragen. Deze functionele omschrijvingen, zoals voor het toevoegen van een klant of het maken van een factuur, worden ‘definities’ genoemd, zijn generiek en daardoor herbruikbaar. Zowel de ontwikkelaars van Afas als klanten kunnen definities wijzigen en toevoegen. De aanpassingen gaan mee in een nieuwe release. Maatwerk is niet meer nodig.

doorbraak van de pc als geschikte machine voor zakelijke software.

Voor de ontwikkeling van de Windows-applicaties werkt Afas samen met het Franse bedrijf Sybel (dat net was overgenomen door Sage). Dat blijkt geen succes: na twee jaar ligt er software die nog het best getypeerd kan worden als doorgemigreerde Dos-software onder Windows. Het betekent wel dat Afas besluit om vanaf 1998 met een eigen ontwikkelfabriek te beginnen. Daarmee ontwikkelt het bedrijf van scratch af aan en vanuit een eigen opgezette software-architectuur de Windows-applicaties. Belangrijke kern daarin is de functionaliteit voor het automatiseren van de workflow- en documentmanagement. En een intranet, waarin alles samenkomt. Daaromheen ontwikkelt Afas de andere modules tot er een geïntegreerde standaardoplossing ligt waarmee alle administratieve taken binnen een organisatie geautomatiseerd kunnen worden. In maatwerk gelooft Van der Veldt niet. Zijn toekomstideaal is software die zulke rijke functionaliteit bevat waardoor bedrijfsprocessen geautomatiseerd zijn te automatiseren en gebruikers hun eigen applicaties kunnen definiëren.

FAMILIEBEDRIJF

De zonen Bas van der Veldt en Arnold Mars nemen vanaf 2009 het stokje over van hun vaders Ton van der Veldt en Piet Mars, die in de raad van bestuur plaatsnemen. De nieuwe directeuren borduren voort op de lijn die vanaf 1996 is ingezet. De laatste paar jaar is Afas druk doende met de overstap naar een software-as-a-service (SaaS)-model. Hiervoor heeft het bedrijf de cloudoplossing Afas Online geïntroduceerd; steeds meer klanten stappen over naar dit abonnementenmodel voor een vast tarief per maand in plaats van de aanschaf van software met bijbehorende jaarlijkse licentiekosten en het moeten regelen van de eigen hardware. Het succes van Afas is in de markt niet onopgemerkt gebleven. Bas van der Veldt, de huidige algemeen directeur, vertelt in een vraaggesprek met *Computable* in 2013 dat de directie voortdurend e-mails en telefoontjes krijgt met vragen of het bedrijf naar de beurs wil, kan worden overgenomen of extra financiering nodig heeft. ‘Wij zijn daar niet in geïnteresseerd. Ik word er wel eens moe van. Dus bij deze neem ik de gelegenheid te baat en benadruk ik nogmaals: ‘Afas staat niet te koop!’.